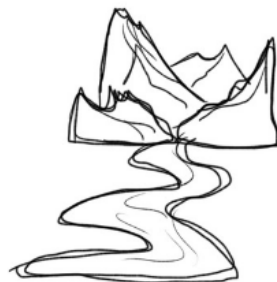

PODMIOT

ORZECZENIE

**OKOLICZNIK
MIEJSCA**

DOPEŁNIENIE

**OKOLICZNIK
ZDANIOWY**

**OKOLICZNIK
CZASU**

Szyk zdania prostego

Gramatyka / By admin

Szyk zdania prostego

Język norweski jest bardzo konsekwentny jeśli chodzi o kolejność słów w zdaniu – to znaczy, wszystko musi być na swoim miejscu (stąd jego przynależność do grupy języków pozycyjnych). Osoba,

czynność, miejsce i czas występują w zdaniach w określonej kolejności. Może to na początku sprawiać pewną trudność, szczególnie jeśli o częściach zdaniach ostatni raz słyszałeś w podstawówce, a orzeczenie kojarzy Ci się z egzotycznym warzywem.

Nie przejmuj się jednak, wystarczy, że zapamiętasz kilka najważniejszych zasad, a dalej będzie z górki ;).

Przyjrzyjmy się teraz szykowi zdania prostego, opisanego na ilustracjach spod ręki [Draconian Melody](#).

Zasada 1: Orzeczenie znajduje się na drugim miejscu w zdaniu.

ORZECZENIE

To część zdania wyrażona czasownikiem w formie osobowej, która informuje nas o czynnościach wykonywanych przez podmiot, odpowiada na pytania:

- co robi?
- co się z nim dzieje?,
- w jakim stanie się znajduje?

“Orzeka” o tym, co robi
“bohater” zdania - **podmiot**.

Orzeczenie w zdaniu jest Najważniejsze. Jest jak słońce, wokół którego wszystko się kręci. Zajmuje centralne miejsce w zdaniu – na

drugim miejscu.

Możemy też o nim powiedzieć, że “orzeka”, co robi nasz bohater zdania – czyli podmiot.

Przykład:

Jeg **lager** mat. (Ja gotuję.)

JEG

PODMIOT

LAGER

ORZECZENIE

MAT

DOPEŁNIENIE

Hun **spiser** frokost. (Ona je śniadanie.)

Nå **leser** han ei bok. (Teraz czyta ona książkę.)

Zasada 2: Podmiot znajduje się obok orzeczenia.

PODMIOT

To nadrzędna część zdania nazywająca osobę, rzecz lub zjawisko, o którym się w zdaniu orzeka.

Jest wykonawcą czynności lub znajduje się w pewnym stanie, najczęściej odpowiada na pytanie rzeczownika w mianowniku:

- kto?
- co?

Podmiot musi stać zaraz przy orzeczeniu. Jest jak Ziemia krążąca wokół Słońca. Musi znajdować się po lewej albo prawej, jego stronie

To nie tylko osoba (ja, ty, on, ona...etc., to nasz "główny bohater"
zdania.

De går på skolen. (Oni chodzą do szkoły.)

DE GÅR PÅ SKOLEN

PODMIOT

ORZECZENIE

OKOLICZNIK
MIEJSCA

I dag handler jeg . (Dzisiaj robię zakupy.)

Vi snakker norsk. (My rozmawiamy po norwesku.)

Nå bor vi ikke i Polen. (Teraz nie mieszkamy w Polsce.)

Det regner ikke. (Teraz nie pada.)

Zasada 3: Okolicznik zdaniowy znajduje się za orzeczeniem.

OKOLICZNIK ZDANIOWY

Okolicznik zdaniowy pojawia się zaraz za czasownikiem i może mieć trzy funkcje:

- zmienia znaczenie zdania (np. ikke),
- wyraża uczucia (np. heldigvis)
- wzmacnia lub osłabia znaczenie (np. virkelig).

Okolicznik zdaniowy umieszczamy za orzeczeniem. Okoliczników zdaniowych jest mnóstwo, ale do najpopularniejszych z nich należą: ikke (przeczenie), określenia czasu: ofte (często), aldri (nigdy), alltid (zawsze), czy takie słówka jest gjerne (chętnie), vanligvis (zazwyczaj).

De går **alltid** på skolen. (Oni zawsze chodzą do szkoły.)

I dag handler jeg **ikke**. (Dzisiaj nie robię zakupów.)

Vi snakker **ofte** norsk. (My rozmawiamy często po norwesku.)

Nå bor vi **ikke** i Polen. (Teraz nie mieszkamy w Polsce.)

NÅ BOR VI IKKE I POLEN

OKOLICZNIK
CZASU

ORZECZENIE

PODMIOT

OKOLICZNIK
ZDANIOWY

OKOLICZNIK
MIEJSCA

Zasada 4: dopełnienie znajduje się dalej, po podmiocie, orzeczeniu i okoliczniku zdaniowym.

DOPEŁNIENIE

Jest to część zdania oznaczająca przedmiot czynności wyrażonej orzeczeniem zdania w stronie czynnej w sposób bezpośredni bądź pośredni.

Krótko mówiąc - jeśli część zdania nie pasuje do pozostałych grup - jest to dopełnienie - ponieważ “dopełnia” nam zdanie.

Miejsce na dopełnienie, odpowiadające na pytanie: kogo, czego, komu, o kim.... itd, jest przy końcu, za orzeczeniem, podmiotem i okolicznikiem zdaniowym.

Jeg lager **mat.** (Ja gotuję.)

Hun spiser **frokost**. (Ona je śniadanie.)

Nå leser han **ei bok**. (Teraz czyta ona książkę.)

NÅ LESER HAN EI BOK

OKOLICZNIK
CZASU

ORZECZENIE

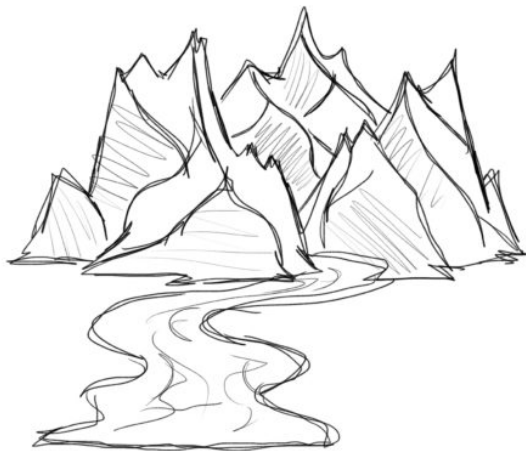

PODMIOT

DOPEŁNIENIE

Zasada 5: Na końcu znajduje się najpierw okolicznik miejsca, a potem czasu.

OKOLICZNIK MIEJSCA

Wskazuje na miejsce, kierunek, trasę czynności, odpowiada na pytania:

- gdzie?
- skąd?
- dokąd?
- którędy?

OKOLICZNIK CZASU

Wskazuje na czas, w którym odbyła się czynność, odpowiada na pytania:

- kiedy?
- jak długo?
- jak często?
- odkąd?
- dokąd?

Na samiutkim już końcu, umieszczamy okoliczniki miejsca i czasu.

Najpierw miejsca – gdzie, a potem czasu – kiedy.

Du ser på tv i **stua nå**. (Ty oglądasz telewizję w salonie teraz.)

Hun går på **kino på fredag** klokka 19.

(Ona idzie do kina w poniedziałek o 19.)

Vi møter **på restauranten i morgen**. (My spotykamy się w restauracji jutro.)

VI MØTER PÅ RESTAURANTEN I MORGEN

PODMIOT ORZECZENIE

OKOLICZNIK
MIEJSCA

OKOLICZNIK
CZASU

Pamiętaj, że zdanie możesz rozpocząć od prawie każdej części zdania: może to być miejsce, czas lub osoba. Niezależnie od czego rozpoczynasz zdania, powyższe zasady wciąż obowiązują. Rzuć okiem na poniższe przykłady.

Han leser ei bok nå. (Ona czyta książkę teraz.)

På skolen går de alltid. (Do szkoły chodzą oni zawsze.)

Jeg handler ikke i dag. (Dzisiaj nie robię zakupów.)

I Polen bor vi ikke nå. (W Polsce nie mieszkamy teraz.)

I stua ser de på tv. (W salonie oglądają oni tv.)

På restauranten møter vi i morgen. (W restauracji spotykamy się jutro.)

På fredag går hun på kino. (W piątek idzie ona do kina.)

PÅ FREDAG GÅR HUN PÅ KINO

OKOLICZNIK
CZASU

ORZECZENIE PODMIOT

OKOLICZNIK
MIEJSCA

Postaraj się zawsze zwracać uwagę na szyk zdania i eksperymentuj z różnymi początkami zdań, a po pewnym czasie będziesz używać go już automatycznie. Ćwiczenia na szyk zdania znajdziesz [tutaj](#).

Lykke til!

[← Previous Wpis](#)

[Next Wpis →](#)